

УДК 631. 173

*Студент гр. БМ 122ск факультету механізації: Супрун О.М.
Керівник: Махмудов І.І., к.т.н., доц.
ВП НУБіП «Ніжинський агротехнічний інститут»*

ФОРМУВАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ МАЛИХ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Ключові слова: *парк машин, матеріально-технічна база, виробництва, фермери, малогабаритна техніка, ефективність.*

Проблема. Питання ефективності функціонування сільськогосподарського виробництва в аграрних формуваннях будь-яких форм власності, прямо пропорційної пов'язано з проблемою створення якісної та міцної матеріально-технічної бази, забезпечення підприємств необхідною кількістю ресурсів. Без високотехнологічного дотримання строків обробітку ґрунту, внесення встановлених норм мінеральних та органічних добрив, засобів захисту рослин і збирання врожаю неможливо досягнути високих результативних показників. Україна має один з самих високих в світі відсоток родючих сільськогосподарських земель

Дослідження. В результаті реформування відносин власності ситуація в аграрному секторі докорінно змінилась. На засадах приватної власності в галузі створено понад 48 тисяч господарюючих суб'єктів різних форм власності. Кількість господарюючих суб'єктів до цих пір є нестабільною. В галузі продовжуються інтеграційні та дезінтеграційні процеси.

Господарства населення – це домогосподарства, які здійснюють сільськогосподарську діяльність як з метою самозабезпечення продуктами харчування, так і з метою виробництва товарної продукції. До цієї категорії виробників віднесені також фізичні особи – підприємці, які діють у галузі сільського господарства.

Для матеріально-технічного забезпечення в тому числі таких суб'єктів як малі фермерські господарства в Україні існує Науково-виробниче об'єднання «Селта» Національного наукового центру «Інститут механізації і електрифікації сільського господарства»

**Розподіл діючих аграрних підприємств
за розміром сільськогосподарських угідь
(станом на 01.10.13 р.)**

Розміри сільськогосподарських угідь	Кількість підприємств		Площа сільськогосподарських угідь		Середній розмір угідь на одне підприємство, га
	Всього	У відсотках до загальної кількості	Всього, тис. га	У відсотках до загальної кількості	
Підприємства, що мали с.-г. угіддя, тис. га, у тому числі:					
до 5,0 – 500,0	51456	88,1	20491,0	100,0	350,9
500,1 – 2000,0	42619	73,0	2898,2	14,2	68,0
2000,1 – 10000,0	5850	10,0	6317,9	30,8	1080,0
більше 10000,0	2923	5,0	10369,5	50,6	3547,6
Підприємства, що не мали сільськогосподарських угідь	64	0,1	905,4	4,4	14146,9
Підприємства, що не мали сільськогосподарських угідь	6931	11,9	x	x	x

Довідково: Станом на 30.03.13 р. в Україні близько 48 тис. фермерських господарств, вони обробляють понад 4,5 млн. гектарів орної землі. В середньому на кожне фермерське господарство припадає 105-110 гектарів.

Кількість фермерських господарств України

Області	Кількість фермерських господарств по роках, од..							
	1990	2000	2001	2002	2003	2004	2009	2013
Україна	82	38428	41599	43042	43016	42533	42445	47245
АР Крим	-	1535	1860	1986	2024	2016	2017	2214
Вінницька	-	974	1238	1190	1218	1322	1374	1352
Волинська	1	528	571	590	641	700	754	761
Дніпропетровська	1	3027	3265	3419	3483	3377	3405	3530
Донецька	4	2154	2192	2168	2112	1841	1802	1956
Житомирська	4	501	596	638	645	641	686	691
Закарпатська	-	1454	1420	1377	1417	1389	1447	1449
Запорізька	-	2191	2387	2512	2508	2380	2337	2378
Івано-Франків.	10	632	658	637	586	558	531	536

Київська	2	1222	1415	1502	1538	1477	1479	1487
Кіровоградська	-	2216	2451	2596	2599	2677	2585	2601
Луганська	2	1532	1531	1576	1553	1501	1474	1495
Львівська	36	1164	1190	1180	1178	1143	1194	1201
Миколаївська	-	4260	4373	4504	4533	4517	4445	4502
Одеська	4	4867	5393	5830	6041	6195	6213	6215
Полтавська	1	1393	1477	1531	1525	1520	1527	1543
Рівненська	-	495	535	551	492	491	505	507
Сумська	1	797	814	808	770	709	728	731
Тернопільська	1	696	721	741	650	654	656	664
Харківська	132	1179	1298	1328	1332	1329	1314	1345
Херсонська	-	3013	3080	3100	2922	2737	2529	2541
Хмельницька	-	784	1090	1117	1114	1177	1199	1199
Черкаська	-	713	879	1011	1025	1067	1102	1114
Чернівецька	-	623	633	644	651	656	681	682
Чернігівська	2	475	532	506	459	459	461	463

НААН України яка створює та виготовляє засоби механізації і автоматизації процесів в рослинництві, племінної роботи в тваринництві, тощо. Техніка, яку об'єднання виготовляє дозволяє прискорити продуктивність праці в господарстві.

Техніка та технічні засоби для дрібного фермерства істотно відрізняється від устаткування і машин загальновиробничого призначення, оскільки при її розробці ставиться задача виконання технологічного процесу на обмежених с-г полях. В об'єднанні розроблено і освоєно виробництвом більше 150 найменувань машин, обладнання і приладів. Техніка призначена насамперед для зернових і зернобобових культур, для картоплі, для овочевих культур, для конопель і льону, для багаторічних трав, для кукурудзи і сорго, для цукрових буряків, для тютюну і махорки, та інша техніка загального призначення.

В НВО «Селта» виробляється вирівнювач –подрібнювач ґрунту ВІП-2А, для суцільної обробки ґрунту глибиною до 12 (16) см фрези ФНС-1,5 (1,8) з шириною захвату 1,5 (1,8) м., розпушування ґрунту і знищення бур'янів в міжряддях просапних культур з шириною міжрядь 40; 50; 60; 70 см культиватор фрезерний КФ-6, формування грядок при вирощуванні овочевих культур з краплинним зрошуванням грядоутворювач ГУТ-1,4, висіву насіння зернових і зернобобових культур і трав випускається сівалка СС-16. Також випускається

повітряно-решітна машина РАСМ-0,15, яка призначена для очищення і сортування невеликих партій насіння різних сільськогосподарських культур. Розроблений трієр для очищення партій насіння від довгих або коротких домішок продуктивністю 120 кг/годину.

Для утримання і вирощування перепелів в сімейних та фермерських господарствах розроблені клітка і кліткова батарея. Для приготування кормів для домашніх тварин і птиці виготовляється різної продуктивності (від 50 до 300 кг/годину) лінія комбікормів.

Висновки. Створені в результаті реформування колективних господарств сільськогосподарські підприємства суттєво відрізняються від своїх попередників та між собою за обсягами землекористування.

Дезінтеграція колективних с.-г. підприємств і створення на їх основі великої гами дрібнотоварних господарюючих значно ускладнила проблему технічного забезпечення виробництва с.-г. продукції, ефективного використання матеріально-технічної бази. Значна частина технічних засобів перейшла у власність населення.

Література

1. Тивоненко І.Г. Первинний облік: стан і вимоги в інженерній службі села// Економіка АПК, 2002.-№10.- С.108-111.
2. Махмудов І.І. Формування ринку технічних засобів в агропромисловому комплексі України//Міжвідомчий науковий збірник ННЦ «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» Глеваха, 2007. Випуск 9 – с.65-70.
3. Махмудов І.І. Рівень забезпеченості фермерських господарств.- Кіровоград:- Науковий збірник, вип. 3.- УААН,- Кіровоградський інститут агропромислового виробництва , - 2006.-141с.